

12. 6. 2019

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Lze po právu odmítnout dovolání po uplynutí zákonné 6 měsíční lhůty? A lze po právu odmítnout dovolání odkazem na jiné odmítavé usnesení Nejvyššího soudu ČR, jímž měla být již vyřešena dovolatelem předložená právní otázka?

Snad každý advokát, který za svého klienta podával dovolání k Nejvyššímu soudu ČR, se již někdy setkal s jeho odmítnutím pro nepřipustnost, a to po uplynutí zákonné 6 měsíční lhůty, mnohdy pak s odůvodněním formou odkazu na jiné odmítavé usnesení dovolacího soudu, kterým již měla být vyřešena právní otázka, kterou nyní neúspěšný dovolatel k dovolacímu přezkumu Nejvyšším soudem ČR předložil.

Lze tedy včasné dovolání, které mj. obsahuje i vymezení přípustnosti dovolání, *po právu* dovolacím soudem odmítnout po uplynutí zákonné šestiměsíční lhůty [§ 243c odst. (1) o.s.ř.]?

A lze *po právu* odmítnout dovolání s odkazem na jiné [pouze] odmítavé usnesení Nejvyššího soudu ČR, jímž měla být již vyřešena dovolatelem položená právní otázka?

Mám za to, že nikoli. K tomuto závěru (právnímu názoru) mě vedou přinejmenším tyto **argumenty**:

K otázce první:

Podle ustanovení § 243c odst. (1) zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád (dále též „o.s.ř.“): „Dovolání podané proti rozhodnutí odvolacího soudu, které není přípustné nebo které trpí vadami, jež nebyly ve lhůtě (§ 241b odst. 3) odstraněny a pro něž nelze v dovolacím řízení pokračovat, dovolací soud **odmítne**. **Usnesení o tom dovolací soud vydá do 6 měsíců ode dne, kdy mu věc byla předložena** (§ 241b).“

Ustanovení 243c odst. (1) o.s.ř. vzbuzuje zcela **jednoznačnou interpretační pochybnost**. Proto pokud tak v zákonem stanovené **prekluzivní lhůtě** Nejvyšší soud ČR neučiní, mám za to, že **na straně dovolatele vznikne právo** [ve formě legitimního očekávání] **na meritorní projednání podaného dovolání**, s nímž je spojeno **i právo na konkrétní zodpovězení všech právně významných otázek**, které dovolatel k dovolacímu přezkumu Nejvyššímu soudu ČR předloží.

Za procesní situace, **kdy dovolací soud bez věcného přezkumu odmítne dovolání** dovolatele **po uplynutí zákonné šestiměsíční měsíční lhůty** [např. ve věci vedené pod spisovou značkou 29 ICdo 28/2017 se tak stalo až usnesením ze dne 20. 03. 2019, tedy téměř po dvou letech od předložení dovolání Nejvyššímu soudu ČR soudem I. stupně], **porušuje zásadu enumerativnosti státních pretenzí**, která je vyjádřena v článku 2 odst. (1) a (3) Ústavy ČR, a v článku 2 odst. (2) české Listiny základních práv a svobod, neboť v současné době (od 01. 01. 2013) již dovolací soud není ex lege nadán pravomocí odmítat dovolání po uplynutí 6 měsíců ode dne, kdy je mu věc (dovolání) k projednání předložena. Současně mám za to, že takovýto postup dovolacího soudu je v rozporu s principem právního státu, který je vyjádřen v článku 1 Ústavy ČR.

Mám za to, že **nelze sdílet právní názor, že uvedená šestiměsíční lhůta je lhůtou „pouze“ pořádkovou, kterou lze ze strany Nejvyššího soudu ČR bez jakýchkoliv následků a opakovaně porušovat** [překračovat]. Kapacitní přetíženost dovolacího soudu není důvodem pro nerespektování § 243c odst. (1) o. s. ř., neboť **v opačném případě by moc soudní musela recipročně**, bez výhrad a zbytečných formalismů [tedy „automaticky“] akceptovat například kapacitní možnosti účastníků řízení a jejich právních zástupců [advokátů] a umožnit jim podávat řádné i mimořádné opravné prostředky po uplynutí zákonných lhůt například v situacích, kdy je účastník řízení nebo jeho zástupce dlouhodobě nemocen, z důvodů zdravotních na rehabilitačním nebo lázeňském pobytu [což je doba 4-8 týdnů], na delší zahraniční dovolené ... atp.

Dlouhodobá a opakovaná tolerance k nerespektování ustanovení § 243c odst. (1) o.s.ř. Nejvyšším soudem ČR ze strany Ústavního soudu ČR má mj. destruktivní důsledky na hodnotové klima v justici i celé společnosti, když tím sama moc soudní dává najevo, že ona zákonné požadavky důsledně respektovat nemusí, zatímco od účastníků řízení to vyžaduje.

Odmítnutím dovolání dovolatele po uplynutí zákonné šestiměsíční měsíční lhůty činí Nejvyšší soud ČR z dovolatelů pouhého „dodavatele materiálu“ pro sjednocování judikatury, který prakticky nikdy nemá jistotu, že jím včas podaný a řádně odůvodněný mimořádný opravný prostředek bude podroben meritornímu přezkumu. Tento dovolacím soudem dlouhodobě zastávaný **koncept** však již **v minulosti Ústavní soud ČR odmítl** jako rozporný jednak s ústavním pořádkem České republiky, tak i s mezinárodními závazky České republiky, a to konkrétně v nálezu pléna ze dne 21. 02. 2012 spisové značky **Pl. ÚS 29/11**, kterým v řízení o kontrole norem zrušil ke dni 31. 12. 2012 tehdejší ustanovení § 237 odst. (1) písm. c) o.s.ř.

Ve shora uvedeném argumentačním rámci pak mám za to, že **odmítnutí dovolání po uplynutí zákonné šestiměsíční měsíční lhůty lze považovat za projev libovůle a „zneužití“ pravomoci dovolacího soudu**, které by nemělo požívat, prizmatem práva na spravedlivé řízení, ústavněprávní ochrany.

K otázce druhé a třetí:

Nejvyšší soud ČR velmi často zakládá důvod k odmítnutí dovolání pro nepřipustnost na argumentu, že dovolatelem k dovolacímu přezkumu předložená právní otázka již byla vyřešena jiným odmítavým - tedy nemeritorním, ale jen procesním - usnesením dovolacího soudu, na které odkáže.

Procesním - tedy odmítavým - **usnesením však** již z povahy věci **nemůže dovolací soud řešit jakékoliv právní otázky**, ale pouze a jen se vyjadřovat k přípustnosti dovolání.

Pokud dovolací soud přesto učiní jako součást odmítavého usnesení odpověď na jakoukoli právně významnou otázku, činí tak zcela zjevně právně nepřipustně [k tomu viz. ustanovení § 243c odst. (1) o.s.ř. a § 243f odst. (3) o.s.ř.[1]], **a proto k právním závěrům obsaženým v odmítavém usnesení dovolacího soudu stran merita věci nelze vůbec přihlížet**, a tudíž ani s

odkazem na takové rozhodnutí odmítnout včasné dovolání jako právně nepřipustné.

Nejvyšší soud ČR taktéž poměrně často **odmítá dovolání** dovolatelů pro nepřipustnost **s odkazem na rozhodnutí, která sice řeší právní otázku dovolatelem k dovolacímu přezkumu předloženou, ale která byla** dovolacím soudem **usnesena až po podání dovolání** dovolatelem u soudu I. stupně, tedy z pohledu konkrétního dovolatele řeší právní otázky, které byly v judikatuře dovolacího soudu vyřešeny „až“ a nikoliv „již“ (ke dni podání dovolání) [ke dni podání dovolání dovolatelem rozhodnutí, na které dovolací soud v odmítavém usnesení odkazuje prostě a jednoduše ještě „neexistovalo“].

Mám za to, že prizmatem nálezu pléna Ústavního soudu ČR ze dne 21. 02. 2012 spisové značky **Pl. ÚS 29/11**, kterým bylo v řízení o kontrole norem zrušeno ke dni 31. 12. 2012 tehdejší ustanovení § 237 odst. (1) písm. c) o.s.ř., **by měl** [resp. musí] **dovolací soud posuzovat podané dovolání prizmatem právního stavu a stavem publikované** [tj. zveřejněné] **judikatury ke dni podání dovolání, a nikoliv právním a judikатурním stavem ke dni, kdy o dovolání fakticky rozhoduje. Opačný přístup totiž činí z dovolatele** subjekt *věštící z křišťálové koule*, slovy Ústavního soudu ČR pouhého „**dodavatele materiálu**“ **pro sjednocování judikatury**, který prakticky nikdy nemá jistotu, že jím včas podaný a řádně odůvodněný mimořádný opravný prostředek bude podroben meritornímu přezkumu, což je z hlediska záruk poskytovaných českým ústavním pořádkem zcela nepřipustné. Tento dovolacím soudem dlouhodobě zastávaný **koncept** „dodavatele materiálu pro sjednocování judikatury“ byl proto již **v minulosti Ústavním soudem ČR odmítnut** jako rozporný jednak s ústavním pořádkem České republiky, tak i s mezinárodními závazky České republiky [k tomu v podrobnostech viz. nálezn pléna Ústavního soudu ČR ze dne 21.02. 2012 spisové značky Pl. ÚS 29/11[2]].

Na základě argumentů předestřených v tomto článku mám za to, že **ústavně-konformním výkladem ustanovení § 237 o.s.ř. a § 243c o.s.ř.** lze dospět k těmto závěrům:

Připustnost dovolání musí dovolací soud posuzovat prizmatem právního stavu a stavem publikované judikatury ke dni podání dovolání, a nikoliv právním a judikатурním stavem ke dni, kdy o dovolání fakticky rozhoduje. Jako nepřipustné proto nelze odmítnout dovolání, v němž dovolatel předestřel k dovolacímu přezkumu právně významné otázky, které byly v judikatuře dovolacího soudu řešeny až poté, kdy bylo včasné dovolání podáno. Jiný výklad ustanovení § 237 o.s.ř. by z dovolatele činil pouhého „*dodavatele materiálu*“ pro sjednocování judikatury, což je z hlediska záruk poskytovaných ústavním pořádkem nepřipustné [viz. nálezn pléna Ústavního soudu ČR ze dne 21. 02. 2012 spisové značky Pl. ÚS 29/11].

Pokud dovolatel včasným dovoláním otevře k dovolacímu přezkumu právně významné otázky, které byly v judikatuře dovolacího soudu vyřešeny až poté, kdy bylo dovolání podáno, musí z hlediska **důvodnosti dovolání** dovolací soud ex officio uvážit, zda dovolatelem předestřená argumentace nezakládá důvod, aby vyřešená právní otázka byla dovolacím soudem posouzena jinak. Dospěje-li senát Nejvyššího soudu při posouzení argumentace dovolatele k právnímu názoru, který je odlišný od právního názoru již vyjádřeného v rozhodnutí Nejvyššího soudu, postoupí věc k rozhodnutí velkému senátu [§ 20 odst. (1) zákona č. [6/2002](#) Sb., o soudech a soudcích].

Dovolací soud může odmítnout dovolání jako nepřipustné **pouze ve lhůtě** do 6 měsíců ode dne, kdy mu věc byla předložena [§ 243 odst. (1) o.s.ř. a § 241b o.s.ř.]. Pokud tak v této zákonem stanovené lhůtě neučiní, má dovolatel právo na meritorní projednání podaného dovolání, s nímž je spojeno i právo na konkrétní zodpovězení všech právně významných otázek, které předložil Nejvyššímu soudu k dovolacímu přezkumu.

Na definitivní vyřešení shora uvedených právních otázek [které mají i ústavněprávní přesah] si bude

muset odborná i laická veřejnost ještě nějakou dobu počkat, nicméně k včasné a právně přípustné ústavní stížnosti podané mj. proti odmítavému usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 20. 03. 2019 číslo jednací 29 ICdo 28/2017-605 by se jimi měl zabývat Ústavní soud ČR v řízení vedeném pod spisovou značkou II. ÚS 1319/19.

Mgr. Robert Sobotka

[DBK PARTNERS, advokátní kancelář, s.r.o.](#)

Vinohradská 938/37
120 00 Praha 2

Tel.: +420 244 912 463
Fax: +420 244 912 803
e-mail: ak@dbkp.cz

[1] Ustanovení § 234f odst. (3) zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, if., zní:

„V odůvodnění usnesení, jímž bylo dovolání odmítnuto nebo jímž bylo zastaveno dovolací řízení, dovolací soud pouze stručně uvede, proč je dovolání opožděné, nepřípustné nebo trpí vadami, jež brání pokračování v dovolacím řízení, nebo proč muselo být dovolací řízení zastaveno. Bylo-li dovolání odmítnuto nebo bylo-li dovolací řízení zastaveno, nemusí být rozhodnutí o náhradě nákladů dovolacího řízení odůvodněno.“

[2] V odstavci 44. odůvodnění nálezu pléna Ústavního soudu ČR ze dne 21.02. 2012 spisové značky Pl. ÚS 29/11 [část „VII. Referenční hlediska pro posouzení návrhu“], je uvedeno: „Nález sp. zn. IV. ÚS 128/05 ze dne 10. 5. 2005 (N 100/37 SbNU 355) mj. konstatoval, že "samotná existence dovolání jako mimořádného opravného prostředku nepoživá ústavněprávní ochrany, jinými slovy není povinností státu, aby takový prostředek ochrany práv do svého právního řádu komponoval. To však nezbavuje soud povinnosti interpretovat a aplikovat podmínky připuštění tohoto prostředku, pokud jej stát ve svém zákonodárství vytvořil, tak, aby dodržel maximy práva na spravedlivý proces. Existují-li v zákoně omezení práva na přístup k soudu v rámci řízení o mimořádném opravném prostředku, je třeba sledovat, zda tato omezení jsou proporcionální ochraně základního práva, a to nikoliv pouze v rovině normativní, ale též při posuzování konkrétního případu v rovině výkladu a aplikace takových omezení. Jak již uvedeno shora, základní práva nevytvářejí pouze rámeček normativního obsahu jednoduchého práva, nýbrž právě i rámeček jeho interpretace a aplikace (...). Dovolací soud si musí být při výkladu a aplikaci podmínek připuštění dovolání vědom toho, že účastník řízení jím vždy sleduje ochranu svých subjektivních práv bez ohledu na to, jaký jiný účel řízení o mimořádném opravném prostředku sleduje. Ochranu subjektivních práv proto nelze pouštět ze zřetele ani tam, kde je zákonodárcem sledovaným účelem řízení o mimořádném opravném prostředku tzv. sjednocování judikatury. Tento účel nemůže převážit nad ochranou subjektivních práv účastníka řízení tak, že se ochrana subjektivního práva zcela vyprázdňuje a tento účastník se stává pouze jakýmsi „dodavatelem materiálu“ pro sjednocování judikatury, nýbrž je třeba hledat vztah přiměřené rovnováhy mezi omezením práva na přístup k soudu a tímto účelem, který současně reprezentuje veřejný zájem, jímž je v daném případě zajištění souladné aplikace a interpretace jednoduchého práva obecnými soudy.“

Další články:

- [Nepravomocné povolení stavby a změna územního plánu](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)
- [Nejvyšší správní soud vymezuje nové hranice zneužití práva u běžných nákladů na reklamu](#)
- [Limity dohledu nad výkonem znalecké činnosti](#)
- [Stavebníci získávají od roku 2026 silnější pozici v soudních sporech o povolení stavby](#)
- [Novela zákona o spotřebitelském úvěru: zásadní regulatorní přelom, který změní finanční trh i praxi poskytovatelů spotřebitelských úvěrů](#)
- [Regulace cen taxislužby v roce 2026: co se mění a jaké mají obce možnosti?](#)
- [Jaké klíčové změny přináší návrh novely stavebního zákona?](#)
- [Nový zákon o zbraních a střelivu](#)
- [Novela zákona o pyrotechnice: likvidace profesionálů namísto zmírnění negativních vlivů](#)
- [Nový zákon o zbraních - hlavní a vedlejší držitelé a změny v posuzování zdravotní způsobilosti](#)